

چهره‌های دیجیتال: آموزش زبان از راه دور

فاطمه نامی

استادیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر

f.nami22@gmail.com

محیط آموزشی میزان کیفیت آموزش زبان را تعیین می‌کنند. از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به «دانش و تجربه آموزگار» یا مدرس زبان در استفاده از فناوری آموزشی از یک سو و آموزش زبان از سوی دیگر اشاره کرد. هر چه دانش فنی و پایه آموزگار یا مدرس زبان پیرامون فناوری بیشتر باشد، امکان انتخاب و استفاده درست از فناوری‌های آموزشی برای آموزش زبان بیشتر خواهد بود. عامل سوم که تعیین‌کننده کیفیت آموزش زبان از راه دور است، میزان علاقه‌مندی آموزگار به چنین فرم آموزشی است. عامل تعیین‌کننده چهارم فرمت ارائه آموزش از راه دور است. پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه آموزش زبان از راه دور نشان می‌دهند که آموزش ترکیبی بهترین روش ارائه است. در این روش آموزشی، از چند مدل ارائه به صورت هم‌زمان یا ترکیبی استفاده می‌شود. برای نمونه، آموزش در این روش تنها به برگزاری کلاس‌های برخط یا استفاده از یک نرم‌افزار اجتماعی برای بارگذاری محتوای آموزشی محدود نمی‌شود، بلکه بسته به مهارت زبانی مورد توجه، ترکیبی از روش‌های ارائه به کار گرفته می‌شود.

آموزگار یا مدرس زبانی را تصور کنید که به یک گروه از زبان‌آموزان بزرگسال در سطح «میانی» (intermediate) آموزش می‌دهد. به دلیل همه‌گیری کرونا، برگزاری کلاس‌های چهره‌به‌چهره امکان‌پذیر نیست و آموزشگاه یا مدرسه محل خدمت این آموزگار نیز توان مالی خریداری سیستم مدیریت یادگیری یا کلاس برخط را ندارد. چه باید کرد؟ در گام نخست باید یک گروه برخط برای کلاس تعریف کرد. نرم‌افزارهای اجتماعی، مانند «واتس‌آپ» پیشنهاد می‌شوند. سپس آموزگار همه زبان‌آموزان را به گروه می‌افزاید و از این گروه برای

یکی از پرسش‌های رایج پیرامون آموزش دیجیتال و از راه دور، میان برخی از آموزگاران و مدرسان زبان، این است که: «آیا آموزش زبان با این روش همواره نیازمند فناوری‌های بسیار پیشرفته و سیستم‌های مدیریت یادگیری است؟» پرسش دوم این است که: «آیا آموزش زبان از راه دور به اندازه آموزش چهره‌به‌چهره کاربردی است؟»

در پاسخ به پرسش نخست باید گفت: آموزش زبان از راه دور با استفاده گسترده از فناوری‌های دیجیتال امکان‌پذیر است و تنها به فناوری‌های بسیار پیشرفته یا سیستم‌های مدیریت یادگیری محدود نمی‌شود. تجربه بسیاری از آموزگاران خلاق در دوران همه‌گیری کرونا در استفاده از نرم‌افزارهای اجتماعی همچون «واتس‌آپ» مؤید این نکته است. با استفاده از پاورپوینت و یک میکروفون می‌توان برای کلاس‌های زبان انگلیسی با صدای آموزگار محتوای آموزشی تولید و آن را در محیط واتس‌آپ بارگذاری کرد. افزون بر این، انبوهی از فضاها، نرم‌افزارها، و اپلیکیشن‌های رایگان موجود در «گوگل پلی» و «اپ‌استور» به آموزگار امکان تعریف کلاس، تهیه آزمون، تعریف تکلیف آموزشی، تولید محتوا، بارگذاری آن، و پیگیری روند آموزش فراگیرندگان را می‌دهد. در ادامه به یکی از این محیط‌های آموزشی دیجیتال با قابلیت استفاده رایگان برای آموزگار و زبان‌آموز اشاره شده است.

اما آیا آموزش دیجیتال یا از راه دور زبان، کیفیت و کارایی آموزش چهره‌به‌چهره را داراست؟ در پاسخ به این پرسش باید خاطر نشان کرد: کیفیت آموزش تنها به محیط و ابزار آموزشی وابسته نیست. اگر چه آموزش برخی مهارت‌های زبانی به صورت برخط دشوارتر از آموزش چهره‌به‌چهره است، عامل‌هایی فراتر از

گذشته به دنبال یافتن فناوری‌ها و ابزارهای ساده دیجیتال برای استفاده در آموزش زبان از راه دور بوده‌اند. یکی از پلتفرم‌های رایجی که کاربردهای فراوانی در زمینه آموزش از راه دور دارد، محیط «ادمودو» است. برخی آن را یک سیستم مدیریت یادگیری می‌دانند، چون برای آموزگار و فراگیرنده امکانات گوناگون آموزشی فراهم آورده است. از جمله این امکانات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ایجاد چندین گروه یا کلاس برخط و افزودن شمار نامحدودی از فراگیرندگان به هر کلاس یا به اشتراک گذاری یک «کد گروهی» با دانش‌آموزان و فراگیرندگان، و یا با فرستادن ایمیل برای هر دانش‌آموز به صورت جداگانه؛
- ایجاد آزمون برخط برای هر یک از کلاس‌ها و تعریف زمان آغاز و پایان و شیوه نمره‌دهی خودکار برای آن؛
- بارگذاری محتوای چندرسانه‌ای برای گروه‌ها و کلاس‌های تعریف شده؛
- تعریف تکلیف کلاسی برای دانش‌آموزان و بازه زمانی برای دریافت تکلیف به صورت برخط توسط سیستم؛
- گفت‌وگوی متنی یا آوایی با دانش‌آموزان به صورت فردی یا گروهی در تالار گفت‌وگوی هر کلاس؛
- فرستادن پیام‌های اطلاع‌رسانی توسط اپلیکیشن تلفن همراه ادمودو برای هر یک از دانش‌آموزان؛
- دریافت خلاصه فعالیت هر یک از دانش‌آموزان به صورت خروجی فایل اکسل یا ورد؛
- اعطای مدال‌های دیجیتال به دانش‌آموزان کوشا برای ترغیب فعالیت بهتر و بیشتر؛
- استفاده از محتوای به اشتراک گذاشته شده (از جمله بازی‌های برخط، آزمون‌ها، و محتوای آموزشی) توسط دیگر آموزگاران؛
- ایجاد یک کتابخانه و افزودن محتواهای مورد علاقه یا منابع آموزشی برای استفاده دانش‌آموزان در هر گروه یا کلاس.

اشتراک‌گذاری محتوای آموزشی، صدای آموزگار، و پاسخ‌های صوتی و نوشتاری زبان‌آموزان استفاده می‌کند. آموزگار می‌تواند از زبان‌آموزان بخواهد در گفت‌وگوی صوتی غیرهم‌زمان شرکت کنند و پاسخ‌های خود به پرسش آموزگار یا دیدگاهشان پیرامون پاسخ‌های دیگر زبان‌آموزان را به صورت صوتی به گروه بفرستند. با این روش، مهارت گفتاری و شنیداری زبان‌آموزان مورد توجه قرار خواهد گرفت.

برای برگزاری کلاس‌های برخط، آموزگار می‌تواند از محیط‌های رایجی همچون «Big Blue Button» استفاده کند. آزمون‌سازهای برخط رایگان مانند «class marker» امکان ایجاد آزمون‌های برخط زبان را هم فراهم آورده‌اند. آموزگار می‌تواند فراگیری زبان‌آموزان را به صورت هفتگی و با تعریف آزمون‌های برخط و به اشتراک گذاری لینک آزمون در گروه واتس‌آپ، ارزیابی کند. زبان‌آموزان با استفاده از لینک آزمون به صورت برخط در آن شرکت می‌کنند و پاسخ‌ها را مشاهده خواهند کرد. همچنین، گزارش عملکرد زبان‌آموز در آزمون برای آموزگار در محیط «class marker» در دسترس خواهد بود. این تنها یک نمونه از شیوه‌های گوناگون استفاده ترکیبی از فناوری‌های آموزشی برای آموزش از راه دور زبان است.

در اینجا باید خاطرنشان کرد که بحث ارائه شده به معنای برتری آموزش از راه دور زبان بر آموزش چهره‌به‌چهره نیست. بلکه هدف ارائه راهکاری برای پرداختن به آموزش در زمان یک همه‌گیری است که دسترسی‌های فیزیکی را محدود و تا اندازه‌ای ناممکن ساخته است. در ادامه یکی از پرکاربردترین پلتفرم‌های آموزشی رایگان مورد استفاده برای آموزش زبان معرفی می‌شود.

لذت آموزش زبان از راه دور با پلتفرم آموزشی رایگان ادمودو

بسیاری از آموزگاران و مدرسان زبان انگلیسی در ماه‌های

آموزش زبان از راه دور با استفاده از انبوه فناوری‌های دیجیتال امکان‌پذیر است و تنها به فناوری‌های بسیار پیشرفته یا سیستم‌های مدیریت یادگیری محدود نمی‌شود

نحوه نصب و استفاده از اپلیکیشن ادمودو

آموزگار باید در آغاز با مراجعه به سایت «www.edmodo.com» برای خود یک حساب کاربری به‌عنوان آموزگار بسازد. همان‌گونه که در تصویر ۱ نمایش داده شده، با کلیک روی گزینه «sing up» می‌توانید به‌عنوان آموزگار یک حساب کاربری به‌وجود آورید. سپس اپلیکیشن تلفن همراه ادمودو را در گوشی هوشمند خود نصب کنید. این اپلیکیشن به‌صورت رایگان در «Google play» و «App store» در دسترس است. دانش‌آموزان شما نیز باید اپلیکیشن ادمودو را نصب کنند و حساب کاربری داشته باشند. تنها تفاوت در این است که دانش‌آموزان لازم است به‌عنوان «student» در سیستم نام‌نویسی کنند.

برای ورود به کلاس شما آن‌ها به کد کلاس نیاز دارند. پس فراموش نکنید که ابتدا کلاس یا گروه خود در ادمودو را ایجاد کنید تا برای آن به‌صورت خودکار یک کد تعریف شود. سپس از فراگیرندگان یا دانش‌آموزان خود بخواهید، با استفاده از کد وارد کلاس شوند.

با توجه به اینکه زبان پیش‌فرض این پلتفرم انگلیسی است، کاربردهای فراوانی در آموزش زبان انگلیسی دارد. آموزگار می‌تواند از محتوای تولید شده دیگر مدرسان و آموزگاران که در بخش «discover» به اشتراک گذاشته شده‌اند نیز در کلاس خود استفاده کند و یا حتی یک کتابخانه برخط برای هر کلاس تعریف و محتوای مورد نظر را بارگذاری کند. توصیه می‌شود، برای تعریف کلاس، تمرین، آزمون یا بارگذاری محتوای آموزشی، با استفاده از وب‌سایت وارد ادمودو شوید و از اپلیکیشن برای پیگیری فعالیت‌ها و فرستادن یا دریافت اطلاعیه‌ها و پیام‌ها بهره بگیرید.

همان‌گونه که در تصویر ۲ نشان داده شده است، ایجاد انواع تمرین‌ها و آزمون‌ها به سادگی و با کلیک روی نشانه (+) امکان‌پذیر خواهد بود. پس از ورود با نام کاربری و رمز عبور خود و تعریف کلاس، با کلیک روی نام کلاس تعریف شده وارد فضایی که در تصویر ۲ مشاهده می‌شود، خواهید شد. هر کلاس فضایی جداگانه برای خود خواهد داشت. بسیاری از پژوهش‌گران بر این باورند که پلتفرم آموزشی ادمودو کاربرد فراوانی در آموزش زبان، تقویت مشارکت و علاقه‌مندی فراگیرندگان به زبان‌آموزی، و یادگیری گروهی دارد.

یکی از عوامل تعیین‌کننده آموزش زبان از راه دور، میزان علاقه‌مندی آموزگار به چنین فرم آموزشی است

کیفیت آموزش تنها به محیط و ابزار آموزشی وابسته نیست

